

גדולת חכמתם וכמו שמשו רבינו ע"ה כולל כל חכמי ישראל כן כל נשיא כולל כל חכמי שבט. וזה שכתוב כאן ואתה דייקא וכן ויקחו אליך דייקא שהוא יהיה הקצנה כי הוא הנותן להם דבר זה שיוכלו לחדש דברי תורה ולהאיר לפניו על ידי דקדושא בריך הוא חדי בפלפולא דידהו:

[עד כאן מכתב יד קודשון]

והארון הוא הכלי לקבלת התורה שככתב. ושמך למאור מה שישאל מאירים לפניו יתברך כמו שאמרו במדרש (פרשה זו ל"ג, ב') וזהו התורה שבעל פה שהם מחדשים האור וזהו פלפולה של תורה שאמרו (נדרים ל"ח, ד) דהקב"ה נתן למשה והוא נהג טובת עין ונתנה לישראל ועל כן אמרו בגמרא כמה פעמים הלשון משה שפיר קאמרת כי כל התחדשות דברי תורה הוא על ידי שורש נשמת משה רבינו ע"ה המתפשטת בכל חכמי ישראל (נחבאר שקלים מאמר א') וכל ישראל יש להם חלק בדברי תורה וכמו שנאמר (דברים ל"ג, ד') מורשה קהלת יעקב ויעקב נקרא גם ההמונים דתלמידי חכמים נקראו ישראל וכמו שאמרו בבבא מציעא (ל"ג, א') והתורה ירושה לכולם וכמו שאמרו במדרש (ויקרא רבה ט, ג') שאמר לו אותו עם הארץ לרבי ינאי ירותתי גבך דלא כתיב קהלת ינאי. ובכל אחד מישראל יש שורש מאור התורה שהוא שורשו ועל כן איתא בבבא קמא (צ"ב:) מנא הא מילתא דאמרי אינשי וכו' ומביאים הכל מקראי שדבריהם הם דברי תורה. וכן בסנהדרין (ו') ההוא דהוה קאמר ואזיל וכו' ומייתי הכל מקראי דהכל דברי תורה וכן בכמה דוכתי הביאו בגמרא היינו דאמרי אינשי. אבל העיקר הוא אצל חכמי ישראל ועל כן נאמר בפרשת ויקהל דשמן למאור הביאו הנשיאים ובשלמא האבנים לאפוד ולחושן הוא דבר יקר מאד לא היה מצוי אצל כל אחד רק אצל הגדולים וכן הבשמים שלא היו גדלים בארץ ישראל ובמצרים ובשלמה המלך ע"ה נאמר (מלכים א' י') דמלכת שבא הביאה לו בשמים הרבה מאד לא בא כבושם ההוא עוד לרוכ וגו' וחשביה בהדי זהב ואבן יקרה שהביאה כי היה דבר יקר מאד אצלם. אבל שמן מצוי בכל אותם המדינות ולמה הביאו זה רק הנשיאים. אבל דבר זה שייך רק להם כי הנשיאים מסתמא נבחרו מצד

פרשת תצוה

[מכתב יד קודשון]

ונראה דיש לדקדק בפרשה תרומה פתח ועשו לי מקדש. ועשו ארון. ואחר כך וצפית חצפנו ועשית ויצקת ונתת ועשית וצפית והבאת הכל לנוכח למשה רבינו ע"ה. [וגם בפרשה זו יש לדקדק בבגדי כהונתו פתח ועשית בגדי וגו' ואחר כך ואתה תדבר וגו' ועשו וגו' עיין שם כמה פעמים. ואחר כך ועשו את האפוד ואחר כך ולקחת ופתחת תפתח תעשה ושמת ועשית וכן כל הפרשה הכל לנוכח למשה רבינו ע"ה] ועיין ביומא ע"ב עמ' ב' וברש"י ובמהרש"א בחידושי אגדות עיין שם. ויש לומר רודאי פרטי כל העשיות במשכן משה רבינו ע"ה הוא שלימד לעושי המלאכה כפי מה שצוהו ה' יתברך ועל פי צויו להם בדבר ה' עשו הכל בשליחותו ושלוחו של אדם כמוהו והרי הוא כאילו הוא עשה ונקרא על שמו וזהו רק על פרטי המלאכה אבל כלל בנין המשכן להשראת שכינתו יתברך זה נעשה על ידי נדבת לב בני ישראל בתרומתם שהיה בוושק רב והשתוקקות גדול כמו שנאמר דמרבם העם להביא עד שהוצרכו למונעם שלא יביאו עוד ומוזה עשו מקום שחשורה שכינתו יתברך בקרבם. וכן כלל עשיית הארון שהוא כלי קיבול לדברי תורה זה נעשה על ידי נדבת לבכם בחשק וכיסופין לקבלו זיברי ונורה בלבם. אבל פרטי העשיות הוא רק על ידי משה רבינו ע"ה. וכן שאר כלי המשכן גם כללונם על ידי משה רבינו ע"ה.

[א] ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן וגו'. יש לדקדק מה שאמר כאן לשון להבא תצוה ולא אמר צו לשון הווה מיד כמו שאמר אחר כך ואתה הקרב וגו' ולא אמר תקריב [ומיהו שם אחר כך כתוב ואתה תדבר ולא אמר דבר וגו'. כן צריך טעם וביאור]. וכן בריש פרשת תרומה (שמות כ"ה, ב') דבר אל בני ישראל ולא אמר תדבר. גם שינוי הלשון מן דבר לצו. וכתורת כהנים ריש פרשת צו אמר דהוא לשון זיורו וצריך ביאור למה צריך זיורו בזה יותר מדהתם ובכל מלאכת המשכן. גם מה שכתוב כאן ויקחו אליך ובריש פרשת תרומה אמר ויקחו לי ושם בכלל הנדבה דחשב שם הוא גם שמן למאור. ועוד דקדק בזה"ק (פרשה זו קע"ט:) על לשון ואתה שאמר כאן ואחר כך ואתה הקרב דאתה תדבר ובפרשת כי תשא (שמות ל', כ"ג) בשמן המשחה ואתה קח לך בשמים עיין שם. ויש שם עוד אחר כך (ל"א, י"ג) ואתה דבר וגו' אך את שבתותי וגו'. ופשטות הלשון שייך רק כשאמר מקודם מעשה אחרים כמו בפרשת בשלח (י"ד, ט"ז) דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרים וגו' דאמר תחלה מעשה בני ישראל שיסעו ועל זה אמר ואתה מה שיעשה הוא וזה לא שייך בכל הני.